

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. II. Quæ consuetudo sit corruptela?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

ris, seu, quæ inducat novum jus contra legem præcisè humanam; est etiam communis, & constabit ex dicendis *in seqq.* Hoc procedit 1. de consuetudine *contra jus*, intellige *humanum*, quæ tale. Nam, etsi actus, in quantum adversantur legi humanæ, laborent vitio contra talem legem, & peccaminosi sint; non tamen laborant *vitio inaufertibili alio jure humano*; ergo purgari possunt à tali vitio, consequenter evadere liciti, hoc est, non prohibiti, vel præcepti lege humana; hoc autem fieri potest consuetudine legitima, ut dicemus à n. 1735. ergo. Procedit 2. de consuetudine *præter legem*, de qua Castropalaus *cit. n. 4. in fine* ait: nemini esse dubium, hanc efficaciam habere, si legitima sit, inducendi obligationem; aliud dicendum est de consuetudine *juxta legem*; hæc enim, quæ talis, nec inducit, nec abrogat ullum jus præexistens; sed potius confirmat, & ejus observationem stabilit; & hoc sensu accipitur id, quod dicitur *c. In istis, dist. 4. §. Leges, leges institui, cum promulgantur* (ut notavimus tit. 2.) *firmari autem, cum moribus utentium comprobantur.* Unde, dum dicitur in *c. Cum dilectus, de consuetud. consuetudo est optima legum interpret.* de consuetudine *juxta legem* intelligitur. Hæc enim interpretatur legem, & illius sensum, non interveniente consuetudine fortassis dubium, ipso tali usu *juxta legem* continuato, declarat. Nam, si aliquid legi addat; vel immutet, non interpretatur, nec declarat legem; declaratio enim nihil novi constituit; sed quod prius, sed obscure constitutum erat, rationabiliter exponit.

§. II.

Quæ consuetudo sit corruptela?

1642. SUMIMUS hic consuetudinem latè pro frequentia actuum; quo posito certum est, non omnem consuetudinem, seu frequentiam actuum esse consuetudinè *juridicè*, nimirum *legitimam*, cui justè tribuantur effectus juris; ejusmodi sunt, *abrogare obligationem præexistentem*, & *reddere licitum, quod antè illicitum erat, inducere novum jus*, vel *exemptiones, &c.* Quid enim communius inter homines, quam mentiri, circumvenire fraude, ac

dolo, fallere in promissis, cogere per abusum invitos, &c. quod sanè perquam frequenter fit à potentioribus. Pereyra *in Elucidario nu. 257.* definit *corruptelam* (prout apud Canonistas accipitur) esse *consuetudinem perversam, sacris canonibus inimicam*, ut habetur in *c. cum venerabilis, de consuetud. c. cum decorum, de vita, & honest. Cleric.* ac alibi. *Perversum* autè dicitur, quod non est rectum; & ideo *judicium*, ubi non servatur justitia in ipso actu judicii, nimirum æqualitas in jure suo cuique reddendo, nec judicatur secundum leges, servato ordine procedendi, *perversum* dicitur, teste Pereyra *tit. num. 1170.*

1643. Ex hoc sequitur 1. nullam consuetudinem, seu frequentiam actuum perversam, esse *rectam*, consequenter omnem talem esse corruptelam, atque adeo ineptam, ut inducat effectus juris, de quibus dicemus à n. 1734. Nam omnes illi effectus unice pendent à consuetudine *legitima*; impossibile autem est, legitimam esse, quæ perversa est; & quoniam certum est, quod frequentia actuum contrariorum juri naturali, vel divino, perversa sit (sic enim sunt actus laborantes vitio nullo jure humano aufertibili) certum quoque esse debet, omnem consuetudinem, & frequentiam actuum contrariorum juri naturali, & divino, corruptelam esse, & ineptam, ut inducat ullum effectum juris.

1644. Sequitur 2. consuetudinem, *contrariam naturæ legis propriè dictæ*, esse corruptelam, consequenter ineptam; ut obtineat vim legis, aliosque effectus juris. Nam lex nullatenus esse potest, quod contrarium est naturæ legis; aliàs lex esset sine natura legis; id, quod maxime procedit de consuetudine, quæ est contra fas. Fas autem est lex divina; jus, lex humana; transire per agrum alienum, fas est; jus non est; sic Isidorus *in l. 5. Ethymolog. c. 2.* relatus *c. omnes leges, 1. dist. 1.*

1645. Sequitur 3. consuetudinem, quæ adversatur *justitia legis*, quam omnis lex substantialiter importat, esse consuetudinem perversam, consequenter corruptelam; quæ verò justitia sit de substantia legis propriè dictæ, constat ex dictis à num. 89. idem est, si contrarietur bono communi Reipublicæ, quod natura sua directe intendere debet lex propriè dicta, de quo egimus

gimus à num. 91. Plura dicemus in sequentibus. Ex hoc vides, consuetudinem aliam esse *reprobata jure*, & non *reprobata jure*. *Reprobata jure* (de qua latè Suarez lib. 7. de legib. c. 7.) censetur illa, quæ à jure reprobatur, sive expressè, & formaliter per verbum *reprobandi*; sive æquivalenter, ut si appelletur *irrationabilis*, *corruptela*, *abusus*, & similiter. Quæ verò prohibetur, vel revocatur simpliciter sine ullo addito, non censetur reprobari. Et ideo omnis consuetudo à Sacris Canonibus vel formaliter, vel æquivalenter reprobata cum aliquo simili addito, *Sacris Canonibus inimica est*, & *corruptela*. Vide tamen dicenda num. 1696.

1646. Not. præterea i. *solitum*; & *consuetum* apud Salas de legib. D. 19. sect. 8. videri coincidere. *Solitum* dicitur, quod pluris observatum est, ut habetur ex *2. pavonum*, *Institut. de rerum divis.* & *L. lege*; *2. igitur*, ff. de verb. significat. ita Bertazol. de claus. instrument. claus. 21. glos. 12. num. 2. ubi dicit, quod *solitus aliquid facere, ut quis dicatur, plures actus exiguntur, nec unus sufficit*. Unde teste Gama decis. 342. num. 4. ut res dicantur *solite concedi* in emphyteusim, requiritur saltem, quod bis fuerint concessæ spatio quadraginta annorum. Interdum verificari poterit in unica vicè, seu actu juxta subjectam materiam, ut tenet Bertazol. cit. num. 1.

1647. Not. 2. *longam consuetudinem* (quæ apud Azor tom. 1. lib. 5. c. 18. idem in utroque jure valet, atque *prescripta*) apud Alex. Scot. V. cod. esse, quæ decem annis, vel *viginti inducta fuit*, & multò magis longiori tempore, ut si triginta, vel quadraginta annis perdurat. Observandum præterea, inter *desuetudinem*, & *consuetudinem legi contrariam* poni differentiam à Bartolo in *L. de quibus*, ff. de legib. quod consuetudo sit, quando sit contra legem per ipsam consuetudinem; sed *desuetudo* sit, quando non utimur aliqua lege in jure posita; idem videntur sentire Azor Tom. 1. l. 5. c. 4. & Salas de legibus D. 19. s. 20. quatenus explicant *desuetudinem* per non usum.

1648. At Suarez lib. 7. de legib. c. 18. num. 8. adhuc discriminat *desuetudinem* à puro non usu, quasi *desuetudo* detur, quando datur non usus legis nulla rationabili causa excusante; at purus non usus sit, quan-

do aliqua rationabilis causa excusatur; sic *desuetudinem* intelligit Azor cit. q. 1. *desuetudo*, inquit, *vel non usus legis est, quando promulgata lege, & elapso promulgationis tempore populus perseverat in faciendo, quod factitare ante legem solebat*. Non sui dissimilis Suarez l. 8. de legib. c. 34. n. 4. & 5. explicat circa privilegium affirmativum, duplicem *non usum*; alterum *purè negativum*, & datur, quando opportunitas, vel occasio, pro qua concessum est, non occurrit: alterum *privativum*, & datur, quando in occasione propria, & tempore, pro quo concessum est, omittitur ejus usus.

§. III.

An, & qualiter consuetudo differat à prescriptione?

Suppono 1. quod, licet *prescriptio* apud 1649. Authores juris Casarèi accipiatur pro *exceptione*; communiter tamen apud Canonistas, & Legistas nunc sumatur pro acquisitione dominii, vel elisione juris alieni, ex tempore legibus definito proveniente. Unde videtur coincidere cum *Usucapione*, quæ l. 3. ff. de Usucap. definitur *acquisitio, vel adeptio domini, aut juris, per continuationem temporis lege definiti*: differt tamen, quia *prescriptio* propriè tendit non tantum ad jus acquirendum; sed etiam ad obligationem ex alieno jure pendentem, excludendam, seu ad se eliberandum, v. g. à *servitute*; *usucapio* autem solum ad acquirendum.

Suppono 2. nos hic loqui de consuetudine juris, quæ nimirum obtinet vim legis; quo posito, communitis tenet, consuetudinem à *prescriptione* variis modis differre. Nam consuetudo, quæ obtinet vim legis, *obligat communitatem* ad aliquid faciendum, vel omittendum; *prescriptio* potest esse *inter particulares personas*. 2. per consuetudinem non acquiritur *jus uni magis, quam alteri*; nec uni privato, sed toti communitati: secus est in *prescriptione*. 3. in *prescriptione* acquiritur *jus tibi* contra jus alterius; consuetudo verò dat jus contra, præter, vel juxta legem. 4. *prescriptio* habet locum in rebus mobilibus, corporalibus, & incorporalibus; consuetudo autem in solis incorporalibus, ut in 1650. juris-